

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

25 Nisan 2014

Sayı : 64272063- 610-1084
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-40313)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 12.03.2014 tarih ve 43452547-120.00-168727 sayılı yazısı.

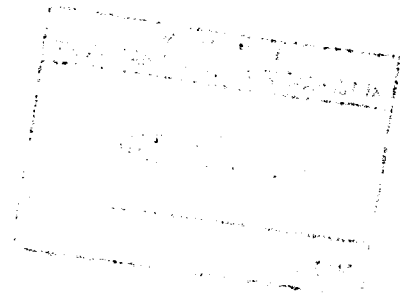
Ardahan Milletvekili Sayın Ensar ÖĞÜT'ün tarafıma tevcih ettiği 7/40313 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/40313)

Soru 1:

Broaks BOR'un en önemli bileşiğidir. Toros Dağları boyunca rezervin olduğu bilinmektedir. Bu rezervin çıkartılması için daha kolay ve teknik çalışmalar yapılmakta olduğu bilinmektedir. Daha az masrafla çıkartılıp yüzlerce alanda işlenerek kullanıldığında ülkemize büyük bir kazanç getirecektir.

- Boraks yıllık ne kadar üretiliyor?

Cevap 1:

Bor mineralleri, yapılarında farklı oranlarda bor oksit (B_2O_3) içeren doğal bileşiklerdir. Doğada yaklaşık 230'dan fazla bor minerali mevcut olup bunların ticari öneme sahip olan başlıcaları; tinkal (boraks), kolemanit, kernit, üleksit, pandemit, borasit, szaybelit ve hidroborasit'tir. Türkiye'de yaygın olarak bulunan bor mineralleri ise; tinkal, kolemanit ve üleksit'tir. Bu mineraller sırasıyla sodyum, kalsiyum ve sodyum+kalsiyum bazlı bor bileşikleridir. Bu mineraller öncelikle fiziksel işleme tabi tutularak zenginleştirilir ve daha sonra kimyasal süreçlerle çeşitli bor kimyasallarına dönüştürülür. Bu ürünlerin tamamı "Bor" olarak adlandırılmaktadır. Ülkemizde bor rezervleri Eskişehir-Kırka, Kütahya-Emet, Bursa-Kemalpaşa ve Balıkesir-Bigadiç bölgelerinde yoğunlaşmıştır.

2013 yılında zenginleştirme tesislerimizde cevher işlenerek 1.9 milyon ton konsantre bor üretimi gerçekleştirilmiştir. Konsantre borun büyük bölümü kimya proseslerinde işlenerek 1.8 milyon ton bor kimyasalları ve eşdeğeri ürün üretilmiştir.

Soru 2:

İşlenerek ihraç edilen ürünler var mıdır? Varsa hangileri ihraç tutarları ne kadar?

Cevap 2:

İşlenmeden satışı yapılan ürün bulunmamaktadır. 2013 yılında bor kimyasalları ve eşdeğeri ürünlerin ihracatından 762 milyon dolar ve konsantre bor ihracatından 37 milyon dolar satış geliri elde edilmiştir.

Sorular 3, 4, 6:

- Hangi ülkelere işlenmeden ihraç ediyorlar kaç tl. den?
- Tekrar işlenerek Türkiye'ye kaç tl. den satılıyor?
- Türkiye hangi ülkelere işlenmemiş boraks ithal ediyor?

Cevaplar 3, 4, 6:

Bor ürünleri tüketim alanlarının hiçbirinde ana bileşen olmayıp, bor ürünleri diğer endüstriyel minerallerle birlikte bir karışım içinde prosese beslenerek üretilecek nihai ürünün bünyesine girmekte ve malzemeye farklı bir özellik katmaktadır. Ayrıca, ürünler bazı sektörlerde üretimi kolaylaştırıcı flax olarak ve/veya proseste enerji tasarrufu sağlamaya dönük katkı maddesi olarak kullanılmaktadır. Bor ürünleri tüketim alanlarının hiçbirinde ana bileşen değildir. Bor nihai kullanım alanı olan sektörlerde çoğunlukla bor kimyasalları şeklinde tüketildiği gibi konsantre bor ürünleri olarak doğrudan da tüketilebilmektedir. Bor ürünlerinin yaklaşık % 85'i cam (yalıtım tipi cam elyafı, tekstil tipi cam elyafı, borosilikat cam ve panel cam), seramik, tarım ve deterjan sektörlerinde tüketilmektedir.

Bor kimyasallarının tüketildiği alanlarda nihai ürün fiberglass, seramik, borlu gübre ve borlu camdır. Bu sektörlerin kendi içinde arz-talep dengeleri ve pazar şartları vardır. Ayrıca, ülkemizde bu sektörlerde de üretim yapılmaktadır.

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/40313)**

Borun daha az kullanıldığı ileri teknoloji ürünlerinde ise esas olan bor içeriği değil, o ürünün teknolojik bilgisi (know-how)'dir. Bu çerçevede, ülkemizde çeşitli araştırma kuruluşları tarafından yürütülen projeler bulunmaktadır. Eti Maden, bora dayalı sanayinin ülkemizde kurulup gelişmesi için birçok çalışma gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda, gelecekte otomobillerde yakıt olarak kullanılması tasarlanan sodyum bor hidrür gibi potansiyel alanlara dönük laboratuvar ve pilot tesis çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca, Demir Çelik Üretiminde kolemanit kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla, sanayi kuruluşları ile işbirliği içinde çalışmalar yürütülmektedir.

Sonuç olarak Eti Maden'in işlenmemiş (ham) bor satışı bulunmamaktadır. Dünyada hammadde olarak çeşitli ürünlerde kullanılan bor kimyasallarının, ithalat yoluyla ülkemize girmesi söz konusu değildir.

Soru 5:

Nereelerde kullanılıyor?

Cevap 5:

Bor ürünleri ağırlıklı olarak, cam (yalıtım tipi, tekstil tipi cam elyafı, borosilikat cam), seramik, gübre ve deterjan sektörlerinde kullanılmaktadır. Bu sektörlerdeki tüketim toplam tüketimin %85'ine tekabül etmektedir. Ayrıca uzay ve hava araçları, nükleer uygulamalar, askeri araçlar, yakıtlar, elektronik ve iletişim sektörü, kimya, polimerik malzemeler, nano teknolojiler, otomotiv ve enerji sektörü, metalürji ve inşaat gibi alanlarda kullanılmaktadır.